

JA SOM VZKRIESENIE A ŽIVOT

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, príhovor v taliančine [TU](#)

Jn 11, 1-45

Bol chorý istý Lazár z Betánie, z dediny Márie a jej sestry Marty. Bola to tá Mária, čo pomazala Pána voňavým olejom a poutierala mu nohy svojimi vlasmi. Jej brat Lazár bol chorý. Preto mu sestry poslali odkaz: „Pane, ten, ktorého miluješ, je chorý.“

Keď to Ježiš počul, povedal: „Táto choroba nie je na smrť, ale na Božiu slávu, aby ňou bol oslávený Boží Syn.“

Ježiš mal rád Martu i jej sestru a Lazára. Keď teda počul, že je chorý, zostal ešte dva dni na mieste, kde bol. Až potom povedal učeníkom: „Podme znova do Judey.“

Učeníci mu vraveli: „Rabbi, len nedávno ťa Židia chceli ukameňovať a zasa ta ideš?!“

Ježiš odpovedal: „Nemá deň dvanásť hodín? Kto chodí vo dne, nepotkne sa, lebo vidí svetlo tohoto sveta. Ale kto chodí v noci, potkne sa, lebo v ňom nieto svetla.“

Toto povedal a dodal: „Náš priateľ Lazár spí, ale idem ho zobudiť.“

Učeníci mu povedali: „Pane, ak spí, ozdravie.“ Ježiš však hovoril o jeho smrti, a oni si mysleli, že hovorí o spánku.

Vtedy im Ježiš povedal otvorene: „Lazár zomrel. A kvôli vám sa radujem, že som tam nebol, aby ste uverili. Podme k nemu!“

Tomáš, nazývaný Didymus, povedal ostatným učeníkom: „Podme aj my a umrime s ním.“

Keď ta Ježiš prišiel, dozvedel sa, že Lazár je už štyri dni v hrobe. Betánia bola pri Jeruzaleme, vzdialená asi pätnásť stadií, a tak prišlo k Marte a Márii veľa Židov potešiť ich v žiali za bratom.

Keď Marta počula, že prichádza Ježiš, išla mu naproti. Mária zostala doma. Marta povedala Ježišovi: „Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel. Ale aj teraz viem, že o čokoľvek poprosíš Boha, Boh ti to dá.“

Ježiš jej povedal: „Tvoj brat vstane z mŕtvych.“

Marta mu vravela: „Viem, že vstane v posledný deň pri vzkriesení.“

Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky. Veríš tomu?“

Povedala mu: „Áno, Pane, ja som uverila, že ty si Mesiáš, Boží Syn, ktorý mal prísť na svet.“

Ako to povedala, odišla, zavolala svoju sestru Máriu a potichu jej vravela: „Učiteľ je tu a volá ťa.“ Len čo to ona počula, vstala a šla k nemu. Ježiš totiž ešte nevošiel do dediny, ale bol stále na mieste, kde mu Marta vyšla naproti. Keď Židia, čo boli s ňou v dome a potešovali ju, videli, že Mária rýchlo vstala a vyšla von, pobrali sa za ňou, lebo si mysleli: „Ide sa vyplakať k hrobu.“

Keď Mária prišla ta, kde bol Ježiš, a zazrela ho, padla mu k nohám a povedala mu: „Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel.“

Keď Ježiš videl, ako plače a ako plačú aj Židia, čo s ňou prišli, zachvel sa v duchu a vzrušený sa opýtal: „Kde ste ho uložili?“

Povedali mu: „Pane, pod' sa pozrieť!“ A Ježiš zaslzil.

Židia povedali: „Hľa, ako ho miloval!“

No niektorí z nich hovorili: „A nemohol ten, čo otvoril oči slepému, urobiť, aby tento nezomrel?!“

Ježiš sa znova zachvel a pristúpil k hrobu. Bola to jaskyňa uzavretá kameňom.

Ježiš povedal: „Odvalte kameň!“

Marta, sestra mŕtveho, mu povedala: „Pane, už páchne, veď je už štyri dni v hrobe.“

Ježiš jej vrazil: „Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?“

Odvalili teda kameň. Ježiš pozdvihol oči k nebu a povedal: „Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal.“

Keď to povedal, zvolal veľkým hlasom: „Lazár, pod' von!“ A mŕtvy vyšiel. Nohy a ruky mal ovinuté plátnom a tvár obviazanú šatkou.

Ježiš im povedal: „Porozväzujte ho a nechajte ho odísť!“

Mnohí z tých Židov, čo prišli k Márii a videli, čo urobil, uverili v neho.

Dobrá správa, ktorú prináša Ježiš je, že smrť, nielenže neprerušuje život, ale je tým, čo mu dovoľuje kvitnúť v novej a úplnej forme. Na to poukazuje Ján vo svojom evanjeliu s epizódou, ktorá sa nachádza jedine u neho, tá o vzkriesení Lazára v 11. kapitole.

Lazár, Ježišov učeník, je chorý, zomrie a keď príde Ježiš, Lazár je už v hrobe. Pozrime sa, ako evanjelista predstavuje stretnutie Ježiša so spoločenstvom, ktoré je zastupované Lazárovými sestrami. Prvá reakcia jednej zo sestier – Marty – je výčitka. Poslali po Ježiša, aby mu oznámili, že Lazár je chorý a Ježiš na to ani nezareagoval.

Čiže prvá reakcia je výčitka, **„Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel. Ale aj teraz viem...“**, a odvoláva sa na to, čo pozná, na tradíciu **„že o čokoľvek poprosíš Boha, Boh ti to dá.“** Aby sme pochopili celú dynamiku tohto rozhovoru je potrebné nasledujúce: sloveso „prosiť“. Naznačuje žiadosť niekoho podriadeného svojmu nadriadenému, kým v prípade rovnocenných strán sa používa sloveso „žiadať“. Čiže Marta si myslí, že Ježiš je podriadený Bohu; nepochopila, že v Ježišovi sa prejavuje plnosť Boha.

Ježiš jej odpovedal: **„Ja som“** používa prítomný čas, nie budúci „Ja budem“. **„Ja som vzkriesenie“**. Vzkriesenie nebude v nejakej budúcnosti tak, ako tomu verí Marta, ale je v prítomnosti s Ježišom, preto Ježiš vraví: **„Ja som vzkriesenie a život.“** Ježiš je vzkriesením a životom. A potom nasleduje dôležité vyhlásenie týkajúce sa života a smrti: **„Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie.“**

A teda učeník ako Lazár, ktorý sa pridá k Ježišovi, hoci je teraz mŕtvy, stále žije. Čiže ten, kto verí, bude žiť aj keď zomrie. A potom, obracajúc sa na spoločenstvo, ktoré žije, Ježiš hovorí: **„A nik, kto žije a verí vo mňa“**, čiže všetci, ktorí sa k nemu pridali, **„neumrie naveky.“**

Ježiš prichádza zmeniť koncepty života a smrti. Pán nekriesi mŕtvych, ale dáva život živým; život, ktorý je schopný prekonať aj smrť. Večný život nie je viac akási nádej pre budúcnosť, ale istota súčasnosti. Čiže tvárou v tvár tejto radikálnej zmene života a smrti, sa Ježiš pýta Marty: **„Veríš tomu?“** čo znamená, veríš, že ten, kto sa ku mne pridá má život schopný prekonať smrť?

Povedala mu: „**Áno, Pane, ja som uverila**“. Teraz konečne nevie, ale verí a pridáva sa k Ježišovi: „**že ty si Mesiáš**“ – existovala exkomunikácia pre tých, ktorí vyznajú, že Ježiš je mesiáš – „**Boží Syn, ktorý mal prísť na svet**“. Povediac tieto slová Marta ide tajne zavolať Máriu. Prečo potajme? Ak spoločenstvo verí, že Ježiš je prorokom, ktorého poslal Boh, teší sa obľube aj medzi jeho predstaviteľmi. Ale keď vyzná, že Ježiš je Mesiáš, vtedy začínajú problémy.

Ježiš – potvrdzuje evanjelista – „**totiž ešte nevošiel do dediny**“, dedina je vždy miesto tradície, miestom, ktoré ťažko prijíma nové poslanstvo, ktoré prináša Ježiš a v tejto dedine sú predstavitelia ľudu, ktorí prišli vyjadriť sústrasť Lazárovým sestram k smrti ich brata. A tu treba rozlíšiť medzi dvoma gréckymi slovesami: medzi „plakať“ a „vzlykať“.

Sestry a Židia plakali a plač znamená zúfalstvo pre niečo, čo tu viac nie je. A preklad hovorí, že keď to Ježiš, videl, zachvel sa v duchu. Nezachvel sa. Sloveso, ktoré je tu použité znamená „ťažko vydýchnuť“. Ježiš bol rozrušený pretože vidí, že jeho spoločenstvo rozmýšľa presne ako jeho protivníci. Ešte nepochopili nové poslanstvo, ktoré im povedal, že život, ktorý dáva on, má schopnosť prekonať smrť.

Ježiš povedal: „**Kto zachová moje slovo, neuvidí smrť naveky**.“ (Jn 8, 51), ale ešte stále to nepochopili. Čiže veľmi rozrušený sa opýtal: „**Kde ste ho uložili?**“ Čo znamená, že ste to vy, čo ste ho niekam dali. A Ježiš nezačal plakať, ale zaslzil. Evanjelista rozlišuje medzi plačom Židov a Lazárových sestier, ktorý je plačom zúfalstva a zaslzením Ježiša, ktoré je vyjadrením bolesti.

A teda Ježiš, ktorý bol ešte stále rozrušený, prišiel k hrobu – k jaskyni – „**bola to jaskyňa uzavretá kameňom**.“ Všetci poznáme príslovie „zavalíť to kameňom“¹, ktoré znamená, že tu to všetko skončilo. Áno, áno, v posledný deň vstane z mŕtvych, ale to určite nie je nádej. A tu prichádzajú tri slovesá v rozkazovacom spôsobe, ktorými Ježiš prikazuje komunite: „**odvalte**“, „**porozväzujte**“ a „**nechajte ísť**“.

Prvé sloveso „**odvalte kameň**“. Ste to vy, čo ste tam dali kameň, ktorý bráni v komunikácii medzi mŕtvymi a živými. „**Marta, sestra mŕtveho, mu povedala...**“ Je zvláštne, že evanjelista nám pripomína Martu ako sestru mŕtveho a nie ako sestru Lazára, to preto, lebo v ich spoločenstve prevládala myšlienka smrti. „**Pane, už páchne**“. Smrť sa pokladala za skutočnú a konečnú na tretí deň, keď začínalo už nezvratné rozkladanie tela zosnulého.

Čiže na štvrtý deň, boli už telesné pozostatky v procese rozkladu a jeho sprievodným znakom bol aj zápach. „**Veď je už štyri dni v hrobe**.“ Ježiš jej odvetil: „**Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?**“ Ale keď sa Ježiš Marty pýtal či verí, opýtal sa jej „**Kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky. Veríš tomu?**“ A teraz sa naopak Ježiš pýta: „**Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?**“

Čo to znamená? Znamená to, že s nezničiteľným životom, ktorý je schopný prekonať smrť, sa zjavuje Božia sláva. Božou slávou je život, ktorý je schopný prekonať smrť. „**Odvalili teda kameň**“, termín „kameň“ sa tu objavuje tretíkrát, „**a Ježiš zvolal veľkým hlasom...**“, obracia sa na živého, „**Lazár, pod' von!**“, pretože kráľovstvo smrti nie je miestom pre učeníka Ježiša. Kto sa pridá k Ježišovi, má ducha a duch je život. A tam, kde je život, nemôže byť smrť.

Je zvláštne, že kým Ježiš volal Lazára, evanjelista píše, že „**mŕtvy vyšiel**“. Tým pádom tu máme problém: ak je mŕtvy, nemôže vyjsť, no ak je živý nemôže byť nazývaný mŕtvym. Prečo teda evanjelista hovorí, že „**mŕtvy vyšiel**“? A dokonca vraví, že „**Nohy a ruky mal ovinuté plátnom**“. Je to jeden z obrazov na opísanie smrti a nájdeme ho aj v Žalme 116 „**Keď ma omotali povrazy smrti**“. Je to spoločenstvo, ktoré v sebe musí zmeniť obraz smrti a vzkriesenia. Pre nich je Lazár mŕtvym

¹ Ide o talianske príslovie „mettere una pietra sopra“

a tento mŕtvy, musí vyjsť z hrobu a tak umožniť Lazárovi byť prítomným vo svojom spoločenstve.

Sú to oni, ktorí ho zviazali povrazmi smrti, považujúc smrť za nezvratnú. A hľa, Ježiš im prikazuje: „**Porozväzujte ho**“, rozväzujúc mŕtveho je to vlastne spoločenstvo, ktoré sa oslobodzuje od strachu smrti. A posledným zvláštnym príkazom Ježiša, nie je „*poďme mu v ústrety, prijmime ho, dajme mu prísť k nám*“. Lazár odchádza a nehovorí ani slovo Ježišovi alebo svojím sestrám. „**Nechajte ho ísť**“.

Ale kam musí ísť? Alebo ešte lepšie: kam musí ísť mŕtvy? Musí pokračovať v kráčaní za Otcom. Sloveso „ísť“ v Jánovom evanjeliu a použité Ježišom na ukázanie svojej cesty k Otcovi. Čo chce evanjelista povedať prostredníctvom týchto obrazov? Naznačuje, že je to spoločenstvo, ktoré sa musí oslobodiť od myšlienky, že smrť znamená koniec osoby, pretože pokiaľ sa oplakáva osoba ako mŕtva, nie je možné ju vnímať ako živú. Preto treba mŕtveho rozviazať, nechať ho ísť za Otcom, kde je živý Lazár, žijúci viac ako kedy pred tým.

Preklad: Hugo Gloss

Poznámky pod čiarou: tím ZAOSTRI / DC